

תְּרֵין תקונין דגָּזָבִי קָאַמֶּר שְׁלָמָה, חַד לְעִילָּא, וְחַד לְתֹתָּא. חַד לְעִילָּא, בְּתַקּוֹנָא עַלְאָה דְשָׁמָא קְדִישָׁא. חַד לְתֹתָּא, בְּתַקּוֹנָא תֹתָּא בְּגַזּוֹנָא דְלְעִילָּא.

תָּא חַזִּי, זְבָא חַוְלָקִיה דִיעָקָב קְדִישָׁא, דְזָבָה לְהָאִי. וְהָא אֲתָמָר, מִיּוּמָא דְאַתְּבָרִי עַלְמָא, לֹא אַשְׁתַּבָּח עֲרָסָא שְׁלִימָתָא כְעָרְסִיה דִיעָקָב. וּבְשֻׁעָתָא דְבָעָא לְאַסְטָלָקָא מַעַלְמָא, בְּדַיִן הַזָּה שְׁלִים, בְּכָל סְטוּרוֹי. אֲבָרָהָם מִימִינִיה, יִצְחָק מִשְׁמָאָלִיה, הַזָּא בְּאַמְצָעִיתָא, שְׁבִינְתָּא קְפִיה. בִּין דְחַמָּא יַעֲקָב הָאִי, קָרָא לְבָנוֹי, וְאָמָר לוֹזַן הַאָסְפוֹ, בְּגַזּוֹן דִישְׁתַּבָּח תַּקּוֹנָא דְלְעִילָּא וְתֹתָּא.

תָּא חַזִּי, רְזָא דְמָלָה, תְּרֵין תַּקּוֹנִין אַשְׁתַּבָּחוֹ תְּמַן, חַד עַלְאָה, וְחַד תֹתָּא, לְמַהְיוֹן בְּלָא שְׁלִים בְּדַקָּא יָאָות. תַּקּוֹנָא עַלְאָה, תַּקּוֹנָא סְתִּים וְגַלִּיא, דְחַא

לשון הקידוש

כְמוֹ מִטְהָרָתוֹ שֶׁל יַעֲקָב, וּבְשָׁעה שְׁרָצָה בְמַעַשָּׂה שְׁלָמָעָלה. וְהַעוֹשָׂה עוֹלָם הָעַלְיוֹן, וְוַיה עוֹשָׂה עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. בָמוֹ וְהָ שְׁנִי הַקּוֹנִים שֶׁל נִקְבּוֹת אָמֶר שְׁלָמָה, אַחֲרָה לְמַעַלָּה וְאַחֲרָה לְמַטָּה. אַחֲרָה לְמַעַלָּה - בְּתַקּוֹן עַלְיוֹן שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ. אַחֲרָה לְמַטָּה - בְּתַקּוֹן תְּחִתּוֹן כְמוֹ שְׁלָמָעָלה.

בָּא רָאָה אֶת סָוד הַדָּבָר. שְׁנִי תַּקּוֹנִים נִמְצָאוֹ שֶׁם, אַחֲרָה עַלְיוֹן וְאַחֲרָה תְּחִתּוֹן שְׁנִיבָרָא הָעוֹלָם לֹא נִמְצָאה מַטָּה שְׁלָמָה

תקונָא דַיּוֹבֵלָא אִיהוּ, הַהוּא דָאָמֶר שְׁלָמָה בָּשִׁיר
הַשִּׁירִים כְּדָקָאָמָרָן, רִישָׁא סְתִים הַזָּהָה דָלָא אֲתַגְלִיָּא
הַכָּא, וְלֹא יָאֹת לְאֲתַגְלִיָּא. דְרוֹעִין וְגֻפָא אֲתַגְלִיָּין,
וְהָא יְדִיעִין. שָׂוקִין סְתִים יָאֹת לְאֲתַגְלִיָּין. מַאי טַעַמָא,
בְּגִינַן דְגֻבוֹאָה לֹא שְׁרִיא אָלָא בָּאָרְעָא קְדִישָא. וְתַקְוִנָא
דָא סְתִים וְגַלִּיָּא.

תקוֹנָא אַחֲרָא תַתָּאָה, **תקוֹנָא דְכָלָה דָקָאָמֶר**
שְׁלָמָה בָּשִׁיר הַשִּׁירִים, הַאי **תקוֹנָא דְאֲתַגְלִיָּא יִתְיר,** וְתַקְוִנָא דָא בְּתִרְיסָר שְׁבָטִין

(דף רמא ע"א)

דָאַינְיוֹן תְחֹתָה, וְתַקְוִנָא דְגֻפָא דִילָה.

פָתָח רַבִּי אָבָא וְאָמֶר, (מלכים א' ז') **וַיַּעֲשֵׂה** אֶת הַיּוֹם מִזְקָן
וְגוּ'. וּכְתִיב עַזְמָד עַל שְׁנִי עַשֶּׁר בְּקָר שְׁלָשָׁה
פּוֹנִים צְפֹנָה וּשְׁלָשָׁה פּוֹנִים יְמָה וּשְׁלָשָׁה פּוֹנִים גְּנָבָה
וְגוּ' וְהָיָם עַלְיָהֶם מִלְמָעָלה וְגוּ'. וּכְתִיב וְאֶת הַבָּקָר

לשון הקודש

תקוֹן אחר לְמַטָּה - תקוֹן הַכָּלָה שָׁאָמֶר
שִׁיחָה הַכָּל שְׁלָם בָּרָאוִי. תקוֹן עַלְיוֹן,
תקוֹן נְסָפָר וּנְגַלָּה, שָׁהָרִי תקוֹן שְׁלָמָה
הַיּוֹבֵל הַוָּא, אָתוֹ שָׁאָמֶר שְׁלָמָה בָּשִׁיר
הַשִּׁירִים, בָּמו שָׁאָמְרָנוּ, הָרָאש הַנְּסָפָר
שְׁלָא הַתְּגָלָה בָּאָן וְלֹא יִפְהַ לְגַלּוֹתָו.
הַזְּרוּעוֹת וְהַגּוֹפָה הַתְּגָלָנוּ, וְהָם יְדוּעִים.

פָתָח רַבִּי אָבָא וְאָמֶר, (מלכים-א' ז') **וַיַּעֲשֵׂה** אֶת הַיּוֹם מִזְקָן
שְׁוּקִים נְסָפָרוּ וְלֹא הַתְּגָלָנוּ. מַה הַטּוּעַם?
מִשּׁוּם שְׁגֻבוֹאָה לֹא שׂוֹרָה בַּי אָמ בָּאָרְצָן
הַקְדוֹשָה, וְתַקְוִן וְהַנְּסָפָר וּנְגַלָּה.

שְׁנִים עָשֶׂר תַּחַת הַיּוֹם (וננו). עֹזֶם עַל שְׁנֵי עָשֶׂר בְּקָרָה, הַכִּי הַזָּא וְדֹאי, הַדָּא יִם מַתְקִנָּא בְּתִירִסֶּר בְּתִרְיוֹן עַלְמִין, בְּתִירִסֶּר לְעַילָּא רְתִיכִין מִמְּנָן. לְעַילָּא בְּתִירִסֶּר, לְתִתְּתָא תִּרְיסֶר שְׁבָטִין. בֵּין דְּחַמָּא יַעֲקֹב תִּקְוָנָא עַלְאָה, וְחַמָּא שְׁכִינָתָא קָאִים לְקַבְּלִיה, בַּעֲאָה לְאַשְׁלָמָא תִּקְוָנָהָא, קָרָא לְבָנוֹהִי תִּרְיסֶר, וְאָמָר לְזֹן הָאָסְפָּו. אַתְקִינו גַּרְמִינוּ לְאַשְׁלָמָא מִהִימְנוֹתָא.

תָּא חַזִּי, תִּרְיסֶר שְׁבָטִין, בְּאַרְבָּע דְּגָלִין, בְּאַרְבָּע סְטְרִין, שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפֹנָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יְמָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים גְּגָה וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מִזְרָחָה וּהָיִם עַלְיָהָם. וְהַכִּי הַזָּא וְדֹאי, תִּלְתָּת שְׁבָטִין לְכָל סְטָר לְאַרְבָּע רְוִיחַי עַלְמָא, נִתְלָת שְׁבָטִין לְדְרוֹעָא דִימְינָא, וִתְלָת שְׁבָטִין לְדְרוֹעָא דְּשָׁמְאָלָא, וִתְלָת שְׁבָטִין,

לשון הקודש

עַצְמָכֶם לְהַשְׁלִים אֶת הָאָמוֹנה. בָּא רְאָה, שְׁנִים עָשֶׂר שְׁבָטִים בְּאַרְבָּעָה דְּגָלִים בְּאַרְבָּעָה צְדָרִים, שְׁלֹשָׁה פּוֹנִים צְפֹנָה, וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים יְמָה, וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים גְּגָה, וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים מִזְרָחָה, וּשְׁלֹשָׁה פּוֹנִים עַלְיָהָם. וְכֵךְ הַזָּא וְדֹאי, שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים וּהָיִם עַלְיָהָם. וּבְכָל צָה, לְאַרְבָּעָה רְוִוחֹות שְׁבָטִים לְכָל צָה, הַעֲלִיוֹן וְרָאָה שְׁכִינָה עַזְמָדָת מַולְיָה, רְצָחָה לְהַשְׁלִים תִּקְנִין. קָרָא לְשְׁנִים עָשֶׂר בְּנָיו, וְאָמָר לְהָם הָאָסְפָּו, הַתִּקְנִינוּ עַלְיָהָם מִלְמָעָלה וְנוּ. וּבְכָל וְאֶת הַבָּקָר שְׁנִים עָשֶׂר תַּחַת הַיּוֹם וְנוּ. עֹזֶם עַל שְׁנֵי עָשֶׂר בְּקָרָה, בְּדָא יִם מַתְקִנָּא בְּתִירִסֶּר בְּתִרְיוֹן הַזָּה בְּתִירִסֶּר בְּשְׁנִים עָשֶׂר בְּשְׁנִים עַזְמָדָת מַלְמָעָלה מִלְמָעָלה, וְאֶת הַבָּקָר בְּשְׁנִים עָשֶׂר בְּשְׁנִים עַזְמָדָת מַלְמָעָלה בְּשְׁנִים עָשֶׂר, לְמַטָּה שְׁנִים עָשֶׂר שְׁבָטִים. בֵּין שְׁרָאָה יַעֲקֹב אֶת הַתִּקְנוֹן הַעֲלִיוֹן וְרָאָה שְׁכִינָה עַזְמָדָת מַולְיָה, רְצָחָה לְהַשְׁלִים תִּקְנִין. קָרָא לְשְׁנִים עָשֶׂר בְּנָיו, וְאָמָר לְהָם הָאָסְפָּו, הַתִּקְנִינוּ

לירכָא ימִינָא, ותְּלַת שְׂבֻטֵין לִירכָא שְׁמָאָלָא, וְגֹפָא דשְׁבִינְתָא עַלְיִיהו. הַדָּא הוּא דכְתִיב, וְהָיָם עַלְיָהֶם. מַאי טַעַמָא תְּלַת שְׂבֻטֵין לְדָרוֹעָא, ותְּלַת שְׂבֻטֵין לִירכָא, וּבָן לְכָלָא. אֲלָא רֹא דמֶלֶת, תְּלַת קְשָׁרֵין אַיִן בְּדָרוֹעָא ימִינָא, ותְּלַת בְּשְׁמָאָלָא, ותְּלַת בִּירכָא ימִינָא, ותְּלַת קְשָׁרֵין בִּירכָא שְׁמָאָלָא. אֲשַׁתְּבָחוּ תְּרִיסָר קְשָׁרֵין לְאַרְבָע סְטְרִין, וְגֹפָא עַלְיִיהו. אֲשַׁתְּבָחוּ תְּרִיסָר עַם גֹּפָא בְּגֹוֹגָא דְלַעַילָא. מִנָּא לֹן, דכְתִיב, כָּל אֱלֹה שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עַשֶּׁר. זוֹאת, בְּגִינַן דְבָה אֲשַׁתְּלִים חֹשֶׁבֶןָא, בִּמְה דְאַתְמָר וְהָיָם עַלְיָהֶם מַלְמָעָלה.

שְׁבָעָה עַיִニ ה', (זכריה ז') אַיִן שְׁבָעָה עַיִニ הַעֲדָה. שְׁבָעֵין סְנַחְדָרִין. שְׁעַרְהָא, בִּמְה דְכְתִיב, (במדבר כ) כָּל הַפְּקִידִים לְמַחְנָה יְהוָה מִאַת אֱלֹף וְנוּ. כָּל הַפְּקִודִים לְמַחְנָה רָאוּבָן, וּבָן לְבָלָהו.

לשון הקודש

לירך שמאָל, ונוֹפָה השְׁבִינָה עַלְיָהֶם. וְהוּ אַרְדִּים, וְגֹפָה עַלְיָהֶם. נִמְצָאוּ שְׁנַיִם עַשֶּׁר עַם הַגּוֹפָה בְּמוֹ שְׁלָמָעָלה. מַנֵּן לְנֵן? שְׁבָתוֹב וְהָיָם עַלְיָהֶם. מה הטעם שלשה שְׁבָטִים לְזָרוּעַ וְשְׁלָשָׁה שְׁבָטִים לְיִרְכָה וּבָן לְכָל? אֲלָא סּוֹד הַדָּבָר – שְׁלָשָׁה קְשָׁרִים הֵם בְּזָרוּעַ יְמִין, וְשְׁלָשָׁה בְּשְׁמָאָל, וְשְׁלָשָׁה בִּירְכָה יְמִינָא, וְשְׁלָשָׁה קְשָׁרִים בִּירְכָה שְׁמָאָל. נִמְצָאוּ שְׁנַיִם עַשֶּׁר קְשָׁרִים לְאַרְבָּעָה הַעֲדָה, שְׁבָעִים סְנַחְדָרִין. שְׁעַרְוָתִיה,

וְאֵי תִּמְאָה, בְּמַצְרִים בְּסַלִּיקוֹ דִּיעָקָב מַעֲלָמָא,
דְּאִשְׁתְּפָח שְׁלִימֹו בְּהָהִיא שֻׁעְתָּא, כּוֹלִי הָאֵי
אָן הוּא. וְדָאֵי שְׁבָעֵין נְפָשִׁין הָוּ, וְכָל אִינְזָן
דְּאָוְלִידּו בְּשֶׁבַע עַשְׂרָה שְׁנִין, דְּלִית לֹזֶן חֹשֶׁבֶןָא.
בְּמָה דְּבָתִּיב (שמות א) וּבְגַי יִשְׂרָאֵל פָּרוֹ וַיִּשְׁרַצּוּ וַיַּרְבוּ
וַיַּעֲצְמוּ בָּמָאָד מָאָד. זְכָתִיב, (תהלים ט) עַצְמָוּ מִשְׁעָרוֹת
רָאָשִׁי. זְכָאָה חֹלְקִיה דִּיעָקָב שְׁלִימָא, דְּהָוָא
אִשְׁתְּלִים לְעִילָּא וִתְתָא.

אָמָר רַבִּי אַלְעֹזֶר, וְדָאֵי הָכִי הוּא, אָבָל בְּתַקְוִנָּא
עַלְאָה דִּיוּבָלָא, הַיְד אִשְׁתְּפָח כּוֹלִי הָאֵי. אָמָר
לַיְה, אֲרִיא, בֵּין הַסְּפָר רְגָלוֹי לְמַיעַל בְּכָרְמָא, מָאן
אֵיהוּ דְּעַיִל בְּהַדִּיה.

פָּתָח רַבִּי אַלְעֹזֶר וְאָמָר, (איוב כט) וְהָוָא בְּאַחַד וּמַיִּ
יִשְׁיָּכְנוּ וְנִפְשְׂוּ אֵזֶתֶה וַיְעַשׂ. הָאֵי תַּקְוִנָּא עַלְאָה,

לשון הקודש

כְּמוֹ שְׁבָתוֹב (במדבר ט) בֶּל הַפְּקוּדִים וַיַּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בָּמָאָד מָאָד, וַיְכַתּוּב (תהלים
לט) עַצְמָוּ מִשְׁעָרוֹת רָאָשִׁי. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ
שֶׁל יַעֲקֹב הַשְּׁלֵם, שֶׁהָוָא הַשְּׁתָּלִים
לְמַעְלָה וְלִמְطָה.

אָמָר רַבִּי אַלְעֹזֶר, וְדָאֵי כֵּה הוּא, אָבָל
בְּתַקְוּן הָעַלְיוֹן שֶׁל הַיּוּבָל אֵיךְ נִמְצָא בֶּל
זֶה? אָמָר לוֹ, אֲרִיא, בֵּין שָׁפְדָר רְגָלוֹי
לְהַבְּגִנָּס לְפָרָם, מִיהוּ שִׁיבְגָּס עַמּוֹ?
פָּתָח רַבִּי אַלְעֹזֶר וְאָמָר, (איוב כט) וַיִּשְׁרַצּוּ
בְּבָתִּיב (שמות א) וּבְגַי יִשְׂרָאֵל פָּרוֹ וַיִּשְׁרַצּוּ

הוּא כֹּלֶא חָדָה, לֹא הָנוּ בֵּיהֶ פִּירְזָדָה בְּהָאַי תִּתְּאַהֲרָן
הָהָא בְּתִיבָּה, (בראשית ב) וּמֵשָׁם יִפְרֹד וְהִיא לְאַרְבָּעָה
רָאשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהֶ פִּירְזָדָה, פְּדָיִסְטָבְּלוּזָן
מַלְיָה, כֹּלֶא סְלָקָא לְחָדָה.

אָבָל הָאֵי תִּקְוֹנָה עַל אָהָדָה דִּיוֹבָלָא, קִיְמָא עַל תְּרִיסָר,
בְּהָאֵי תִּתְּאַהֲרָן. וְאַף עַל גַּב דְּאִידָּהוּ חָדָה, הָאֵי חָדָה
אֲשָׁלִים לְכָל סְטָר, בְּהָאֵי סְטָר, וּבְהָאֵי סְטָר. אַיִנּוֹן
שִׁית סְטָרִין עַל אַיִן תְּרִיסָר הָוּ. דָּכָל חָדָה אָזְוִיפָּה
לְחֶבְרִיה, וְאַתְּבָלִיל מִפְּיה, וְאַשְׁתְּבָחוּ תְּרִיסָר, וְגֻפָּא,
וְכֹלֶא קִיְמָא עַל תְּרִיסָר. מְאן גַּופָּא, דָּא יַעֲקָבָה, וְהָא
אַתְּמָר, אַלְאָ רִישָׁא וְגֻפָּא בְּחָדָה קִיְמָיִם.

תוֹ תְּרִיסָר, תִּלְתָּ קְשָׁרִין דְּדָרוֹעָא יְמִינָה חָסֶד
חָסְדִים. תִּלְתָּ קְשָׁרִין דְּדָרוֹעָא שְׁמָאָלָא גְּבוּרָה
גְּבוּרוֹת. תִּלְתָּ קְשָׁרִין בִּירְכָּא יְמִינָה, נַצְחָה נְצָחִים.

לשון הקידוש

שְׁחוֹא אַחֲרָה, הַאֲחָד הָזָה מְשָׁלִים לְכָל
צָדָר, בָּצָד זָה וּבָצָד זָה. אָוֹתָם שְׁשָׁה
צְקָדִים עַלְיוֹנִים הֵם שְׁנִים עָשָׂר, שְׁבָל
אַחֲרָה מְלֹוה לְחֶבְרָה וְגַבְלָל מְפָנָה, וְגַמְצָאוּ
שְׁנִים עָשָׂר, וְהַגּוֹפָה וְהַפְּלָל עוֹמֵד עַל שְׁנִים
עָשָׂר. מַיְהַגּוֹפָה? זָה יַעֲקָבָה, וְהַרְיִי נַתְּבָאָר,
אַלְאָ רָאשׁ וְגֻפָּה בָּאַחֲרָה עוֹמְדים.

עוֹז שְׁנִים עָשָׂר – שְׁלִשָּׁה קְשָׁרִים של
זְרוּעָה יְמִינָה, חָסֶד חָסְדִים. שְׁלִשָּׁה קְשָׁרִים

בָּאַחֲרָה וּמַיְשִׁבָּנוּ וְגַנְפָשׁוּ אֹוֹתָה וַיַּעַשׂ.
וְהָתָקוּן הָעַלְיוֹן הָזָה, הָאָהָדָה הַכָּל אַחֲרָה,
לֹא הָיָה בָּוּ פְרֹוד בְּתִחְתּוֹן הָזָה, שְׁהָרִי
בְּתִובָּה (בראשית ב) וּמֵשָׁם יִפְרֹד וְהִיא
לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. וְאַף עַל גַּב שִׁישׁ בָּוּ
פְרֹוד, בְּשִׁיטְבָּנוּ בְּדָבְרִים, הַפְּלָל עוֹלָה
לְאַחֲרָה.

אָבָל תִּקְוֹן הַיּוֹבֵל הָזָה עוֹמֵד עַל שְׁנִים
עָשָׂר, בָּמוֹ הַתִּחְתּוֹן הָזָה, וְאַף עַל גַּב

תלת קשְׁרין בירכָא שמאלא, הו"ד והודות. הא תלייסר. ונופא קיימא עלייהו הא תליסר. הנה בתלייסר מכילן אורניתא אתפרש, וכלא חד, מעילא לחתא ביהודה, עד ההוא אחר דקיימה על פירודא. שבעה עיגין עלאין, אלין דכתיב, (זכריה ז) עיני ה' מה מושוטטים דברין, זהה אחר דבר דברא איהו. הכא (דברי הימים ב טז) עיני ה' מושוטות, בתקוני שכינתה לחתא, אחר דנוקבא (זהר חדש לעג קייפא). שבעה עיגין עלאין, לךיל הא דכתיב, (דברי הימים א כט) לך ה' (דף רמא ע"ב) הגדולה והגבורה וגוי. האי אחר, אשלים לבל סטר.

תו שערא, מה דכתיב, (תהלים קו) מי ימלל גבורותה. הדא הוא דכתיב, (תהלים מ) עצמו משערות ראי. ובתיב, (אייה ג) חסדי ה' כי לא תמנז וגוי.

לשון הקודש

(זכריה ז) עיני ה' מה מושוטטים, זקרים, של ורועל שמאל, גבור'ה גבורות. שלשה קשרים בירך ימין, נצח נצחים. שלשה קשרים בירך שמאל, הו"ד והודות - הרי שניים עשר. והנוף עומדים עליהם - הרי שלשה עשר. עוד, בשלש עשרה מדות התורה מתפרשת, והכל אחד, מלמעלה למטה ביהוד, עד אותו מקום שעומד על פרוד. שבעה עינים עליהם גבורות ה'. וזה שבתוב (תהלים ק) מי עצמו משערות ראש. ובתוב (אייה ג) חסדי ה'